

**TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN
TEBLİĞ (TEBLİĞ NO:2008-32/34) İLE İLGİLİ OLARAK SIKÇA SORULAN
SORULAR**

1. Menkul satış sözleşmesi neyi kapsamaktadır?

Borçlar Kanunu uyarınca menkul satışı; Türk Medenî Kanunu uyarınca taşınmaz sayılanlar dışında kalan ve diğer kanunlarda taşınır olarak belirtilen şeylerin satışını kapsamakta, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının satışını kapsamamaktadır. Ticari hayat içerisindeki alım satımlara ilişkin sözleşmeler menkul satış sözleşmesi olarak değerlendirilmektedir.

2. Bedeli döviz cinsinden belirlenmesi mümkün olan sözleşmelerde, tarafların Türk lirası cinsinden ödemede mutabık kalması halinde, ödemelerde hangi kur dikkate alınacaktır?

Ödemelerde esas alınacak kur taraflarca serbestçe belirlenebilir. Bu konuda Bakanlığımız tarafından kambiyo mevzuatı kapsamında getirilmiş herhangi bir yükümlülük bulunmamaktadır.

3. 2025-32/72 Sayılı Tebliğ'in yayımlandığı 06.03.2025 tarihinden önce kesilen faturalar ve yapılan sözleşmelerde ödemeler döviz cinsinden yapılabilir mi?

Söz konusu düzenleme ödemesi henüz yapılmamış menkul satış sözleşmelerini/faturaları kapsamakta olup; bu çerçevede ödemeler tarafların mutabık kalması halinde Türk lirası veya döviz cinsinden yapılabilecektir.

4. Navlun ödemeleri döviz üzerinden gerçekleştirilebilir mi?

32/34 sayılı Tebliğ'in 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında; Türkiye'de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri,

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,
- Türkiye'de başlayıp yurt dışında sonlanan, yurt dışında başlayıp Türkiye'de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurt dışında sonlanan hizmet sözleşmeleri ile
- Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesislerinde akdedecekleri konaklama hizmet sözleşmeleri

dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmeden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramayacakları hüküm altına alınmıştır.

Navlun sözleşmesinin, bu hükümde yer alan istisnalar kapsamında olması halinde, sözleşme bedelinin ve sözleşmeden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilmesi mümkündür.

5. Eser sözleşmelerinde (inşaat sözleşmeleri vb.) döviz cinsinden maliyetin belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken husus nedir?

2008-32/34 sayılı Tebliğ uyarınca istisna tanınan iş, hizmet sözleşmesi gibi diğer sözleşme türlerinden kaynaklı döviz cinsinden maliyet içeren eser sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmakla beraber; yerine getirilmesi ve kabulü Türk parası cinsinden yapılması zorunlu olan menkul alımlarına ilişkin ödemelerin döviz cinsinden maliyet olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Öte yandan, döviz cinsinden maliyetin hangi oranda olması gerektiği ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

6. İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında sayılan hizmet sözleşmelerine neler girmektedir?

İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler; İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler İle Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4)'in 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan hizmet ve faaliyetler kapsamında imzalanan hizmet sözleşmelerini kapsamaktadır. Ancak döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyet tanımı içerisinde yer alsa dahi, Türkiye'de yerleşik kişilere yurt içinde sunulan hizmetlere ilişkin sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

7. Taşımacılık ve nakliyeyle ilişkin hizmet sözleşmelerinin döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün müdür?

Tebliğ'in 8 ncı maddesinin yedinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca; Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; Türkiye'de başlayıp yurtdışında sonlanan, yurtdışında başlayıp Türkiye'de sonlanan veya yurt dışında başlayıp yurtdışında sonlanan hizmet sözleşmelerinin döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür. Dolayısıyla, bu kapsama giren taşımacılık ve nakliye hizmet sözleşmeleri döviz cinsinden veya dövize endeksli düzenlenebilecektir.

8. Limanlarda gerçekleştirilen iş ve hizmet sözleşmelerinin döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün müdür?

Türkiye'deki gümrüklü liman sahalarında sunulan hizmetler kapsamında Türkiye'deki yerleşik kişiler arasında akdedilecek iş ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilmesi mümkün bulunmaktadır. Ayrıca; Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 4 üncü maddesinin (g) bendinin yürürlüğe girdiği tarihten önce Türkiye'deki gümrüklü liman sahalarında sunulan hizmetler kapsamında Türkiye'deki yerleşik kişiler arasında akdedilmiş olan ve yürürlükte bulunan iş ve hizmet sözleşmelerindeki döviz cinsinden kararlaştırılmış bulunan bedellerin Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

- 9. On birinci fıkra kapsamında bahsi geçen “donanım” ifadesiyle kastedilen nedir? Söz konusu ifade sahte para ayırma makinesi, fotokopi makinesi, çek okuma makinesi ve benzeri makineleri kapsamakta mıdır?**

Söz konusu fıkra da yer alan donanım ifadesi; bilgisayarın fiziksel yapısını oluşturan parçaları, diğer bir ifade ile "ana kart", "işlemci", "bellek" ve "çevre birimleri (veri depolama üniteleri ve giriş, çıkış ile iletişim birimlerinden oluşan diğer çevre birimlerini)" gibi bilgisayarı oluşturan mekanik ve elektronik parçaları ifade etmektedir.

Dolayısıyla bilgisayar donanımları tek başına, bağımsız olarak işlevini yerine getiremeyen, kullanılması için bir bilgisayar sistemi ve bağlantısına ihtiyaç duyulan, bilgisayara ait mekanik ve elektronik parçaları kapsamaktadır. Bu itibarla; sahte para ayırma makinesi, fotokopi makinesi, çek okuma makinesi gibi makinelerin bir bilgisayar sistemi ve bağlantısına gereksinim duymadan işlevlerini yerine getirebilmesi durumunda bilgisayara ait birer donanım olarak değil münferit birer elektronik cihaz olarak kabul edilmeleri ile bu kapsamda ilgili mevzuat hükümlerinin değerlendirilerek uygulanması gerekmektedir.

- 10. Bilişim teknolojileri kapsamında yazılım ve donanım alım satım işlemleri menkul alım satımı kapsamında değerlendirilmekte midir? Yazılım ve donanım alım satım işlemlerinde düzenlenen sözleşmelere ilişkin ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilebilmesi mümkün müdür?**

Yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile yurt dışında üretilen donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması ve bu sözleşmelerden kaynaklanan ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden gerçekleştirilmesi mümkündür. Ancak, yazılımın yurt içinde üretilmesi halinde söz konusu yazılımın alım satım işlemlerinde döviz cinsinden sözleşme düzenlenmesi ve dolayısıyla sözleşmeye ilişkin ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden yerine getirilmesi mümkün değildir. Ayrıca, donanımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri dışında kalan doğrudan donanımın alım satımına ilişkin sözleşmeler menkul alım satım sözleşmesi kapsamında değerlendirilmekte olup; sözleşme konusu ödeme yükümlülüklerinin donanımın yurt içinde ya da yurt dışında üretilmesine bakılmaksızın Türk parası cinsinden yerine getirilmesi ve kabul edilmesi zorunludur (2008-32/34 sayılı Tebliğ'in 8 inci maddesinin on beşinci fıkrası uyarınca, kamu kurum ve kuruluşlarının veya Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu sözleşmeler hariç).

- 11. 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda sayılan sözleşme tiplerinden bir veya birkaçını içeren karma sözleşmelerin durumu ne olacaktır? Karma sözleşmelerin Türk lirasına çevrilmesi gerekli midir?**

Karma sözleşmelerin Türk lirasına çevrilme işleminden muaf olması için içerisinde yer alan sözleşme tiplerinin tümüne istisna tanınmış olması gereklidir. İçerdiği sözleşmelerden biri dahi istisna kapsamında değilse tüm sözleşme tutarının Türk lirasına çevrilmesi gereklidir.

- 12. Menkul kıymet sözleşmelerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak akdedilmesi serbest midir?**

32 sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı

sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür. Bu kapsamda, kamu kurum ve kuruluşları hariç olmak üzere, Türkiye’de yerleşik tüzel kişilerce ihraç veya halka arz olunacak sermaye piyasası araçlarının, sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde Sermaye Piyasası Kuruluna kaydettirilmesi koşuluyla yurt dışında satışı serbesttir.

Bu noktada, menkul kıymet alım-satımı ile menkul alım-satımına ilişkin hükümlerin karıştırılmaması gerekmektedir. Menkul satış sözleşmeleri Türk Borçlar Kanunu’nda düzenlenen taşınır satış sözleşmelerini ifade etmektedir. Bu doğrultuda, 2022-32/66 Sayılı Tebliğ ile 2024-32/69 Sayılı Tebliğ’de yer alan hükümler menkul kıymet sözleşmelerine uygulanmamaktadır.

13. Yurt içinde, özel sektör tarafından on sekizinci fıkra çerçevesinde yabancı para cinsinden borçlanma aracı ihraç edilebilir mi?

Hayır edilemez. 2008-32/34 Sayılı Tebliğ’in 8 inci maddesinin on sekizinci fıkrasının başında yer alan "32 sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla" ifadesi, sermaye piyasası araçları ile ilgili olarak döviz cinsinden yapılabileceği belirtilen işlemlerin 32 sayılı Kararda yer alan hükümlere uygun olması gerektiğini belirtmektedir. Bilindiği üzere, 32 sayılı Karar’da özel sektörün yurt içinde yabancı para cinsinden borçlanma aracı ihracına imkan veren bir hüküm bulunmamaktadır.

14. Taşıt kiralama ve satış sözleşmelerinin Türk Lirasına çevrilmemesine ilişkin bir istisna var mıdır?

Tebliğ’in 8 nci maddesinin yirmi beşinci fıkrası uyarınca; yalnızca 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği 13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş bulunan, taşıt kiralama ve yolcu taşıma amaçlı ticari taşıt satış sözleşmelerinin Türk Lirasına çevrilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır.

15. Tebliğ’deki “Taşıt” ifadesinin kapsamı nedir?

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na göre taşıt; karayolunda insan, hayvan ve yük taşımaya yarayan motorlu ve motorsuz araçlardır. Tebliğ’de yer alan taşıt ifadelerinde bu tanım dikkate alınmaktadır.

16. Döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde, sözleşmenin TL üzerinden yapılıp faturanın döviz üzerinden düzenlenmesi mümkün müdür?

Mümkün bulunmamaktadır (Vergi mevzuatında yer alan hükümler saklıdır).

17. Kamu kurum ve kuruluşu tanımına hangi kurum ve kuruluşlar giriyor?

Kamu kurum ve kuruluşları ibaresi ile 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri olarak ifade edilen, anılan Kanun’un I, II, III ve IV sayılı cetvellerinde bahsedilen kurumlar, idareler ve mahalli idareler ile doğrudan ve dolaylı olarak en az %50’si bu kurum ve idarelere ait olan şirketler ifade edilmektedir.

18. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketleri ne anlama gelmektedir?

Sermayesinin en az yüzde ellisi doğrudan veya dolaylı olarak Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na ait olan ASELSAN, HAVELSAN, ROKETSAN gibi şirketler ifade edilmektedir.

19. Sigorta sözleşmeleri bu Tebliğ kapsamında mıdır?

Sigorta sözleşmeleri Tebliğ kapsamına girmemektedir.

20. Döviz kredileri bu Tebliğ kapsamında mıdır?

Döviz kredileri Tebliğ'in 8 inci maddesi kapsamında değil, 11 inci maddesi kapsamında bulunmaktadır. Ayrıca döviz kredileri ile ilgili olarak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 17 ve 17/A maddelerinin hükümlerine riayet edilmesi gerekmektedir.

21. Yabancı gerçek ve tüzel kişiler döviz cinsinden veya dövize endeksli yapılan sözleşme yasaklamalarına tabi midir?

Dışarıda yerleşik gerçek ve tüzel kişiler söz konusu Tebliğ hükümlerine tabi değildir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan ancak Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek kişiler ile Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişiler ise Tebliğ kapsamına dahildir ve Türkiye'de yerleşik olarak kabul edilmektedir.

Ancak;

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin;

- alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmelerinde (üçüncü fıkra hükmü uyarınca)
 - taraf oldukları hizmet sözleşmelerinde (yedinci fıkranın (a) bendi uyarınca)
 - taraf oldukları iş sözleşmelerinde (on dördüncü fıkra hükmü uyarınca)
- sözleşme bedellerinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

Ayrıca 19. fıkra kapsamındaki şirketlerin;

- alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmelerinde (üçüncü fıkra hükmü uyarınca),
- işveren veya hizmet alan olarak taraf oldukları iş ve hizmet sözleşmelerinde

sözleşme bedellerinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

22. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğu halde yurt dışında yaşayan ve Türkiye'de yerleşim yeri bulunmayan kişiler Türkiye'de yerleşik tanımına girer mi?

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar'ın 2 nci maddesinde tanımlandığı şekilde; yurtdışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişiler Türkiye'de yerleşik kişi olarak kabul

edilmektedir. Diğer bir ifadeyle bir kişinin Türkiye’de yerleşik kabul edilmesi için Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunması şarttır.

23. Futbolcuların ücretleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödenebilir mi?

Futbolcu ücretleri iş sözleşmesi kapsamında olup, Tebliğ’in 8 inci maddesinin altıncı ve on dördüncü fıkraları uyarınca:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan futbolcuların ücretlerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak ödenmesi mümkündür.
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunan futbolcuların Türkiye’de yerleşik kulüplerle yapacağı sözleşmelerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün değildir.

24. Kamu-özel işbirliği (KÖİ) projeleri kapsamında gayrimenkul kiralama sözleşmelerinin döviz üzerinden yapılması mümkün müdür?

Evet mümkündür. 2018-32/52 sayılı Tebliğ’in on altıncı fıkrası uyarınca;

Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında gerçekleştirilecek olan projeler dahilinde; yükleniciler veya görevli şirketlerin ve bunların sözleşme imzaladığı tarafların üçüncü taraflarla akdedeceği veya bahsi geçen projeler çerçevesinde akdedilecek, gayrimenkul satış sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

25. Tebliğ’in 19. fıkrasında geçen "dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin veya ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip bulunduğu şirketler" ifadesi ile tam olarak ne kastedilmektedir?

Söz konusu ifade ile payların asgari olarak yüzde ellisine sahip olma şartı veya doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliği bulunmamakla birlikte imtiyazlı hisselerin elde bulundurulması veya diğer hissedarlarla yapılan anlaşmalara istinaden oy hakkının çoğunluğu üzerinde tasarrufta bulunulması veya herhangi bir suretle yönetim kurulu üyelerinin karara esas çoğunluğunu atayabilme ya da görevden alma gücünün elde bulundurulması suretiyle şirketin ortak kontrol ve/veya kontrolüne sahip olunması kast edilmektedir.

26. Türk vatandaşı olmayan gerçek kişilerin veya Tebliğin 19 uncu fıkrası kapsamına giren şirketlerin kiracı olduğu gayrimenkul kiralama sözleşmelerinin döviz cinsinden düzenlenmesi zorunlu mudur?

Tebliğ’in 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin veya bu maddenin on dokuzuncu fıkrasında belirtilen kişilerin alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmasının mümkün olduğu düzenlenmiştir. Bir başka ifadeyle, gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde kural olarak sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması

mümkün bulunmamakla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişilere veya söz konusu hükmün on dokuzuncu fıkrasında belirtilen kişilere alıcı veya kiracı olarak taraf oldukları gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama sözleşmeleri kapsamında istisna tanınmış bulunmaktadır.

Öte yandan, söz konusu hükmün lafzında "mümkündür" ifadesi yer almakta olup, söz konusu hüküm kapsamında istisna tanınan taraflara sözleşme bedelini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak düzenleme konusunda bir zorunluluk yüklenmemektedir. Söz konusu hüküm uyarınca **sözleşme taraflarının mutabık kalmaları şartıyla** sözleşme bedeli Türk parası veya döviz olarak kararlaştırılabilecektir.

27. **Türkiye'de yerleşik bir şirketin (ilk kiralayan) yine Türkiye'de yerleşik aracı bir şirkete (ilk kiracı) kiraya verdiği gayrimenkulün, aracı şirket tarafından doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elliden fazlası dışarıda yerleşik kişilere ait olan başka bir şirkete (nihai kiracı) kiraya verilmesi (alt kira) durumunda ilk kiralayanın ilk kiracıdan döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kira talep etmesi mümkün müdür?**

Türkiye'de yerleşik kişilerin kendi aralarında akdedecekleri; konusu yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmalarının mümkün olmaması sebebiyle, Türkiye'de yerleşik ilk kiralayan şirket ile Türkiye'de yerleşik ilk kiracı arasındaki kira sözleşmesinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün bulunmamaktadır.

28. **Türkiye'de yerleşik kişiler arasında antrepo kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedellerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün müdür?**

Anılan Tebliğ'in 8 inci maddesinin üçüncü veya on dokuzuncu fıkralarında belirtilen istisna hükümleri kapsamına girmeyen ve anılan maddenin ikinci fıkrası kapsamında konusu yurtiçinde yer alan gayrimenkuller olan antrepo kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün bulunmamaktadır. Ancak, yurtdışında yer alan antrepoların kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin döviz cinsinden akdedilmesi mümkündür.

29. **Tebliğ'in 8 inci maddesinin yirmi ikinci fıkrasında ifade edilen uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endeksleme ne anlama gelmektedir?**

Bu ifadeyle, Tebliğ'in 8 inci maddesi uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde fiyatı dolaylı olarak dövize endekslenen altın, petrol vb. kıymetli maden ve/veya emtiaların kullanılması kastedilmektedir. Taşımacılık faaliyetlerine ilişkin hizmet sözleşmelerinde akaryakıt fiyatlarına endeksleme yapılması mümkündür.

30. 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan kira sözleşmelerindeki depozito bedellerinin Türk Lirasına çevrilmesi gerekmekte midir?

Hayır, gerekmemektedir. 2018-32/52 sayılı Tebliğ'in yirmi sekizinci fıkrasının son paragrafı uyarınca; 32 sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği 13.09.2018 tarihinden önce akdedilmiş bulunan gayrimenkul kira sözleşmeleri kapsamında verilen depozitoların Türk Lirasına çevrilmesi zorunlu değildir. Anılan tarihten sonra akdedilen sözleşmeler kapsamındaki depozito bedellerinin Türk Lirası cinsinden belirlenmesi zorunludur.

31. Tebliğ'e aykırı davranmanın yaptırımı nedir?

Tebliğ'e aykırılıklara ilişkin Türk Parası Kıymetinin Korunması Hakkında 1567 Sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında 3.000-25.000 TL tutarında (söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranı ile artırılmaktadır) idari para cezası sözleşmenin her bir tarafı için ayrı ayrı olmak üzere uygulanacaktır. Tekerrür durumunda ise bu cezalar iki katı olarak uygulanmaktadır.

Ancak Tebliğ'e aykırılıklara ilişkin olarak Cumhuriyet Başsavcılıkları nezdinde işlem başlatılabilmesini teminen Bakanlığımıza gönderilen ihbarların ekinde söz konusu iddiaları destekleyici somut bilgi ve tevsik edici belgelerin (fatura, sözleşme örneği, fiyat teklifi vb.) yer alması gerekmektedir. Hiçbir somut belgeye dayanmayan ihbarlar hakkında Bakanlığımızca işlem tesis edilememektedir.

32. TL'ye dönen sözleşmeler için damga vergisi muafiyeti olacak mıdır?

Konu ile ilgili olarak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından 22/11/2018 tarihinde DV-22/2018-1 sayılı, "Türk Parasına Uyarlanacak Sözleşmelerde Damga Vergisi" başlıklı bir sirküler yayımlanmış olup, söz konusu sirkülere aşağıdaki adresten ulaşılabilir:

<http://www.gib.gov.tr/node/132647>

33. İntifa hakkı ve üst hakkı sözleşmeleri döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak düzenlenebilir mi?

32 sayılı Karar'ın 4 üncü maddesinin (g) bendinde döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak akdedilemeyecek sözleşmeler arasında intifa hakkı ve üst hakkı sözleşmelerine yer verilmemiş olmakla birlikte 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre intifa hakkı taşınır, taşınmazlar, haklar veya bir malvarlığı üzerinde kurulabilen, aksine düzenleme olmadıkça sahibine, konusu üzerinde tam yararlanma yetkisi sağlayan bir hak olarak; üst hakkı ise bağımsız ve sürekli niteliği haiz bulunduğu takdirde taşınmaz olarak sayılan ve tapu siciline ayrı bir sayfeye kaydedilmesi mümkün olan bir hak olarak tanımlanmaktadır. Bu özellikleri dikkate alınarak Bakanlığımızca üst hakkı gayrimenkul satış sözleşmesi kapsamında, intifa hakkı ise gayrimenkul kiralama sözleşmesi kapsamında değerlendirilmekte olup üst hakkı ve intifa sözleşmelerine ilişkin sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin Tebliğ'de belirtilen istisnalar haricinde döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün bulunmamaktadır.

Ancak, üst hakkı sözleşmelerinin gayrimenkul satış sözleşmesi kapsamında, intifa hakkı sözleşmelerinin ise gayrimenkul kiralama sözleşmeleri kapsamında değerlendirilmesi

nedeniyle 2008-32/34 sayılı Tebliğ'in 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan istisnanın kıyasen uygulanarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye'de yerleşik kişiler veya 8 inci maddenin on dokuzuncu fıkrasında belirtilen kişiler lehine tesis edilen üst hakkı ve intifa hakkı sözleşmelerinde sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmasının mümkün olduğu düşünülmektedir.

Bu kapsamda yukarıda belirtilen istisna haricinde intifa hakkı ve üst hakkı sözleşmelerinin döviz cinsinden ya da dövize endeksli olarak düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

34. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan belgeli konaklama tesislerinin işletilmesi amacıyla kiralanması konusunu düzenleyen Tebliğ'in 8 nci maddesinin dördüncü fıkrasında; yalnızca konaklama tesisinin bütününe kiralanması mı düzenlenmektedir? Konaklama tesisinin kuaför, spa merkezi vs gibi ticari bölümlerinin ayrı ayrı kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin döviz cinsinden ya da dövize endeksli yapılabilmesi mümkün müdür?

Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli konaklama tesislerinin hamam, havuz, spa, kuaför, market gibi ticari alanlarının işletilmesi amacıyla kiralanmasına ilişkin sözleşmelerde kira bedelinin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca, Tebliğ'in 8 inci maddesinin yedinci fıkrasında 30.01.2021 tarihinde yapılan değişiklik sonrasında, bu tarih itibarıyla otel odalarının konaklama amacıyla döviz cinsinden veya dövize endeksli kiralanması mümkün hale gelmiştir.

